

Celkové hodnotenie EK a USVIS k rozvoju informačnej spoločnosti na Slovensku v roku 2009

Európska komisia v auguste 2009 zhodnotila vývoj v oblasti informačnej spoločnosti na Slovensku na základe vtedy dostupných štatistických údajov za rok 2008. Jednotlivé oblasti rozvoja informačnej spoločnosti (broadband, používanie internetu, eGovernment, eHealth, e-Commerce, IKT zručnosti, výskum a vývoj a makroekonomické vzťahy IKT) sú komentované zo strany Úradu splnomocnenca v nižšie priložených tabuľkách Európskej komisie v rámci tejto prílohy. Európska komisia konštatovala, že informačná spoločnosť na Slovensku stále zaostáva vo všeobecnom trende rozvoja za priemerom EU vo väčšine sledovaných porovnávacích ukazovateľoch. Napriek tomu má Slovensko strategickú výhodu pre budúci rozvoj: dôležitý IKT export, všeobecne vysokú úroveň využívania internetu u populácií, ktorá ho má k dispozícii, a vysoký nárast podnikových aplikácií v oblasti eBusiness. Zaznamenaný bol pomalý rozvoj vysokorýchlostného internetu (broadbandu) napriek predchádzajúcemu dlhodobému zaostávaniu.

Vysokorýchlostný internet (Broadband)

Hustota vysokorýchlostného pripojenia dosiahla iba 10,9% (v januári 2009); čo bola najnižšia úroveň v rámci EU-27. Napriek tejto skutočnosti, bol zaznamenaný pozitívny vývoj v konektivite domácností, dosahovanie priemeru EU a dokonca vysokých hodnôt postavenia v niektorých údajoch. V pokrytí DSL patrí Slovensko medzi krajiny na konci EU rebríčka.

V decembri 2008 dosiahlo DSL pokrytie 78% celkovej populácie (v porovnaní s 92,7% v priemere EU) a 43% populácie žijúcej vo vidieckych oblastiach (priemer EU bol 76,6%). Hustota káblových modemov (cez rozvody káblovej televízie) je relatívne dôležitá (predstavuje 35% trhu), ale je limitovaná len pre mestskú zástavbu. Nárast služieb optických sietí FTTx je rýchly a dosiahol 70 tis. prípojok na konci roka 2008. Viac ako polovica zákazníkov vysokorýchlostného internetu používa prenosové rýchlosti viac ako 2 Mbps, najmä v káblových sieťach a optických sieťach FTTx. Na Slovensku sa tiež skúša všeobecný rýchly rozvoj komerčných a miestnych (municipálnych) bezdrôtových sietí s narastajúcimi prenosovými rýchlosťami.

Používanie internetu

Napriek celkovej absencii rozšírených broadbandových sietí, je na Slovensku zaznamenaný vyšší podiel pravidelných a častých používateľov internetu než je priemer EU. Taktiež na Slovensku bol nižší podiel populácie (25%), ktorá doteraz nepoužila internet než je európsky priemer (33%). Údaje súvisiace s novými internetovými službami sú rôznorodé. Na jednej strane je väčšina populácie používajúca služby ako zasielanie e-mailov, online čítanie novín a časopisov a sťahovanie počítačových a videohier, na druhej strane je podiel populácie používajúcej iné služby relatívne malý.

Online služby verejnej správy (eGovernment)

Dostupnosť eGovernment služieb na Slovensku je zaostávajúca za priemerom EU, najmä v oblasti eGovernment službách občanom. Napriek nízkej dostupnosti eGovernment služieb, je používanie existujúcich eGovernment služieb vyššie ako je priemer EU, pričom podniky na Slovensku dosahujú najvyššie hodnoty v Európskej únii v oblasti používania eGovernment služieb.

V novembri 2009 zverejnila Európska komisia najnovšie porovnanie EU v oblasti eGovernment služieb. V správe sa konštatuje, že za posledné dva roky sa Slovenská republika výrazne zlepšila v úrovni eGovernment služieb a bola zaradená do kategórie 8 štátov s rýchlym medziročným postupom. V dostupnosti 20 eGovernment služieb poskytovaných elektronicky sme obsadili 23.miesto v rámci 31 hodnotených krajín Európy (SR dosiahla 55%, priemer za Európu je 71%, pred dvoma bola SR na 28.mieste). V oblasti sofistikovanosti 20 online eGovernment služieb dosiahla SR 25.miesto v rámci 31 krajín Európy (SR dosiahla 72%, priemer za Európu je 83%, pred dvoma rokmi 28.miesto).

V porovnaní jednotlivých typov eGovernment služieb dosiahla SR lepšie hodnotenia v oblasti eGovernment služieb pre podnikateľov, kde s výnimkou služieb online štatistických služieb (dosiahnutá 80% sofistikovanosť elektronickej služby) a elektronických služieb povolení životného prostredia (dosiahnutá 19% sofistikovanosť elektronickej služby) dosahuje 100%-nú sofistikovanosť eGovernment služieb už v súčasnosti. Služby povolení životného prostredia v SR spadajú do kompetencii ako štátnej správy tak aj samospráv.

Slabšie hodnotenie pretrváva v oblasti eGovernment služieb pre občanov, kde iba v dani z príjmu, vyhľadávaní pracovných príležitostí a osobných dokladoch dosahuje SR 100%-nú sofistikovanosť eGovernment služieb v súčasnosti. eGovernment služby v oblasti príspevkov sociálneho zabezpečenia, registrácie motorových vozidiel, verejných knižníc, zápisov na vysoké školy a oznámení o presťahovaní dosahujú v sofistikovanosti elektronických služieb hodnoty 50% a viac. eGovernment služby stavebné povolenie, oznámenie polícii, rodný a sobášny list ako aj zdravotnícke služby dosahujú v sofistikovanosti elektronických služieb hodnoty pod 50%. Viaceré eGovernment služby sú poskytované samosprávami v rámci preneseného výkonu štátnej správy alebo spadajú medzi originálnych kompetencie.

IKT v ekonomike

Slovensko zaostáva v oblasti eCommerce, štatistické údaje sú nižšie ako priemer EU. Tento fakt môže byť spôsobený podľa Európskej komisie nižšou dostupnosťou broadbandu. Na druhej strane sú omnoho pozitívnejšie údaje o oblasti eBusiness. Všetky sledované aplikácie sú implementované omnoho častejšie než je priemer EU. To je pozitívny výsledok, nakoľko minuloročná správa EK vyjadrila obavu o využívaní eBusiness aplikácií podnikmi na Slovensku. Príspevok IKT sektora na HDP a zamestnanosť je na Slovensku podobné priemeru EU. V oblasti IKT exportu a špeciálnych IKT zručností patrí Slovensko k najvyššie hodnoteným krajinám Európskej únie.

	štatistický ukazovateľ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	EU-27	poradie	Komentár USVIS
A	Broadband (vysokorýchlostný internet)										Výrazné dlhodobé zaostávanie Slovenska za priemerom EU bolo spôsobené neskorším spustením komerčných xDSL služieb (4-5 rokov) a praktickou absenciou aplikácie režimu neviazanej miestnej slučky aj počas roka 2009. Riešením tohto nepriaznivého stavu je maximálna podpora dostupnosti broadbandu v nepokrytých obciach a oblastiach prostredníctvom projektov OPIS/3.prioritná os.
1	celkové pokrytie DSL (ako % celkovej populácie)	18	44,2	61,0	65,7	73,9	77,9	(81,9)	92,7	25.	
2	DSL pokrytie vo vidieckych oblastiach (ako % populácie na vidieku)			25,0	29,5	38,5	43,5	(53,3)	76,6	22.	
3	hustota vysokorýchlostného pripojenia (ako % populácie)		1,0	2,6	5,2	8,8	10,9		23,9	27.	
4	rýchlosť (% broadbandových zákazníkov s viac ako 2 Mbps)			0,6	1,8	48,6	65,5		63,3	13.	
5	% domácností s internetovým pripojením		23	23	27	46	58	62	65	14.	
6	% domácností s vysokorýchlostným pripojením		4	7	11	27	35	42	56	22.	
7	% podnikov s (fixným) vysokorýchlostným pripojením		25	48	61	76	79	78	83	18.	
8	% osôb používajúcich mobilný telefón UMTS (3G) ako internet prístup				0	3	5	10	4	4.	
9	% osôb používajúcich laptop a bezdrôt.prístup mimo domu/pracoviska					4	9	16	17	12.	
B	Používanie internetu										Slovensko v používaní internetu dosahuje zväčša priemernú úroveň EU, nadpriemernú úroveň dosahuje SR v online čítaní novín a časopisov s sťahovaní počítačových a videohier. Nedostatočný rozvoj je dosiahnutý v internetbankingu, absolvovanie online kurzov vzdelávania, absolvovaní online kurzov vzdelávania a vytváranie vlastného obsahu. Zlepšenie ukazovateľov sa dá očakávať až po určitom čase nevyhnutnom na to, aby osobné zručnosti kritickej masy populácie prelomili bariéru nedôvery k IKT aplikáciám. Riešenie pre zlepšenie: projekty v oblasti eInclusion + podporná funkcia projektov OPIS/3.prioritná os.
10	% populácie – pravidelní používatelia internetu (minim. 1x za týždeň)		40	43	43	51	62	66	60	11.	
11	% populácie – častí používatelia internetu (takmer každý deň)		20	23	26	33	44	49	48	11.	
12	% populácie – nikdy nepoužili internet			42	41	35	25	22	30	8.	
	<i>používanie naviazaných internetových služieb (ako % populácie)</i>										
13	posielanie emailov		38	42	42	50	58	61	57	9.	
14	prezeranie informácií o tovaroch a službách		27	30	33	39	49	50	51	12.	
15	vytváranie vlastného obsahu						4		11	24.	
16	objednávanie tovaru a služieb cez internet (pre súkromné účely)		10	9	11	16	23	28	37	11.	
17	online čítanie novín a časopisov		23	23	25	25	34	35	31	9.	
18	predaj tovaru a služieb cez internet (aukcie)		2	0	2	2	5	3	10	20.	
19	internetbanking		10	10	13	15	24	26	32	16.	
20	sťahovanie počítačových a videohier (a ich updaty)						11		9	8.	
21	sťahovanie/počúvanie hudby, pozeranie/sťahovanie filmov						28		28	15.	
22	platby za online audiovizuálny obsah						3		5	16.	
23	počúvanie rádiových staníc alebo pozeranie TV staníc cez web		6	6	8	11	17		20	18.	
24	hľadanie zdravotníckych informácií o úrazoch, chorobách alebo výžive		18	9	14	16	25	30	33	15.	
25	hľadanie zamestnania alebo zasielanie prihlášok do zamestnania		11	11	10	11	13	16	15	10.	
26	absolvovanie online kurzov vzdelávania					1	1	1	5	25.	
27	vyhľadávanie informácií za účelom learningu					3	14	15	31	24.	
C	eGovernment (elektronická verejná správa)										Vysoký stupeň využívaných G2B služieb zo strany podnikov spôsobuje legislatíva (povinná elektronická komunikácia najmä so Soc.poisťovňou. Riešenie: OPIS/1.prioritná os, nová eGovernment legislatíva, podporná funkcia – projekty OPIS/3.os
28	% základných služieb pre obyvateľov (G2C) k dispozícii plne online		8		8	17			51	25.	
29	% základných služieb pre podnikateľov (G2B) k dispozícii plne online		25		38	63			72		
30	% populácie používajúce eGovernment služby		25	27	32	24	30	31	29	10.	
31	ktorí aj zasielajú späť vyplnené formuláre elektronicky						12		12	13.	
32	% podnikov používajúce eGovernment služby		47	57	77	85	88	92	71	2.	
33	ktorí aj zasielajú späť vyplnené formuláre elektronicky		18	16	45	56	51		50	14.	
34	ktorí aj zasielajú ponuky vo verejných obstarávaníach cez eProcurement			2	4	6	7		9	22.	

	štatistický ukazovateľ	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	EU-27	poradie	Komentár USVIS
D	eHealth (elektronické zdravotníctvo)										Národnú eHealth stratégiu schválila vláda SR v júli 2008. Riešenie pre zlepšenie: implementácia eHealth stratégie + OP Zdravotníctvo + OP Vzdelávanie + OPIS/3.prioritná os
35	% všeobecných lekárov s vysokorýchlostným pripojením					15			48	26.	
36	% všeobecných lekárov s pripojením na lekárov špecialistov					5			24	25.	
37	% všeobecných lekárov využívajúcich elektronické siete na prenos dát pacientov					8			48	25.	
E	eCommerce (elektronický obchod)										V oblasti e-Commerce a e-Business dosahuje Slovensko zatiaľ tiež zväčša priemerné úrovne oproti EU priemeru. Zaostávanie súvisí s nedostatočnou dostupnosťou broadbandových služieb vo vidieckych oblastiach (sekcia A), oneskoreným spustením komerčných broadbandových služieb a slabšej zručnosti väčšiny obyvateľstva s IKT (sekcia F). Riešenie pre zlepšenie: dostupnosť broadbandových služieb vo vidieckych oblastiach, zvýšenie dôvery v IKT a osobných zručností pracovníkov, ďalší rozvoj eGovernment služieb
38	elektronický obchod ako % celkového obratu podnikov			0	0	3	8		12	14.	
39	% podnikov predávajúcich online		6	7		5	5		16	21.	
40	% podnikov nakupujúcich online		3	7		8	9		28	22.	
	eBusiness (elektronické podnikanie), % podnikov:										
41	s integrovanými internými podnikateľskými procesmi (všetky podniky)						45		41	16.	
42	s integrovanými internými podnikateľskými procesmi (veľké podniky)						76		70	13.	
43	používajúcich aplikácie pre zamestnancov pri prístupe k službám ľudských zdrojov						13		11	13.	
44	automatická elektronická výmena obchodných dokumentov so zákazníkmi/dodávateľmi						36		25	4.	
45	zasielajúcich/prijímajúcich elektronické faktúry					14	23		21	13.	
46	zdieľanie informácií elektronicky so zákazníkmi/dodávateľmi (systém Supply Chain Management)						20		16	9.	
47	používajúcich analytické CRM (riadenie vzťahu so zákazníkmi) systémy					11	13		17	18.	
F	Zamestnanosť a zručnosti										Riešenie pre zlepšenie: dostupnosť broadbandových služieb vo vidieckych oblastiach, zvýšenie dôvery v IKT a osobných zručností pracovníkov + projekty eInclusion + OP Vzdelávanie + OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia + OPIS/3.prioritná os
48	% populácie bez internetových zručností			43	42	36			40	11.	
49	% populácie s nízkymi internetovými zručnosťami			39	34	34			29		
50	% populácie so strednými internetovými zručnosťami			15	19	23			23		
51	% populácie s vysokými internetovými zručnosťami			3	5	7			8	19.	
52	% zamestnaných osôb so zručnosťami v IKT	15,0	15,7	15,4	15,4	15,6	15,9		18,4	22.	
53	% zamestnaných osôb so špeciálnymi zručnosťami v IKT	2,7	3,0	3,2	3,3	3,5	3,2		3,0	8.	
G	Údaje o raste IKT sektora a výskume a vývoji										Riešenie pre zlepšenie: lepšie prepojenie podnikateľského sektora a výskumnými centrami + investičné stimuly + OP Výskum a vývoj + OP KaHR + OP Bratislavský kraj + OP Vzdelávanie + OPIS
54	podiel IKT sektora na celkovom HDP	5.1	3,9		4,7				5,0	7.	
55	podiel IKT sektora na celkovej zamestnanosti	4.0	2,6		2,7				2,7	10.	
56	náklady na výskum a vývoj IKT v podnikateľskom sektore ako % HDP	0.03	0,02	0,02					0,31	26.	
57	náklady na výskum a vývoj IKT v podnikateľskom sektore ako % celkových nákladov na výskum a vývoj	7.9	7,0	6,1					26,4	26.	
58	% exportu IKT v rámci celkového exportu	4.7	6,6	9,4	12,6					7.	
59	% importu IKT v rámci celkového importu		8,5	9,4						5.	

Zdroje: Európska komisia: Preparing Europe's digital future: i2010 Mid-Term Review (17.apríl 2008),

Európska komisia: Europe's Digital Competitiveness Report (4.august 2009),

Úrad splnomocnenca vlády SR pre informačnú spoločnosť (2009-2010)